

**Міністерство освіти і науки України**  
**Харківська національна академія міського господарства**

**Н.В. Маматова,**  
**Ю.І. Вергелес**

**Програма та робоча програма навчальної дисципліни**

**«ДІЛОВА ІНОЗЕМНА МОВА»**

(для студентів 3 курсу денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня  
бакалавр, напряму підготовки **6.040106 «ЕКОЛОГІЯ, ОХОРОНА  
НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ЗБАЛАНСОВАНЕ  
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ»**)

Програма та робоча програма навчальної дисципліни **«ДІЛОВА ІНОЗЕМНА  
МОВА»** (для студентів 3 курсу денної форми навчання освітньо-  
кваліфікаційного рівня бакалавр, напряму підготовки **6.040106 «ЕКОЛОГІЯ,  
ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ЗБАЛАНСОВАНЕ  
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ»**). / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.:  
Н.В. Маматова, Ю.І. Вергелес – Х.: ХНАМГ, 2010. – 24 с.

Укладачі: Н.В. Маматова,  
Ю.І. Вергелес

Рецензент: доц., канд. філол. наук І.О. Наумова

Рекомендовано кафедрою іноземних мов.

Протокол № 1 від " 30 " серпня 2010 р.

## Зміст

	Стор.
Вступ.....	4
<b>1. Програма навчальної дисципліни.....</b>	<b>8</b>
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	8
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	8
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	9
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	10
1.5. Анотації дисципліни.....	10
<b>2. Робоча програма навчальної дисципліни.....</b>	<b>14</b>
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за напрямом підготовки та видами навчальної роботи.....	14
2.2. Зміст дисципліни.....	14
2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями.....	15
2.3. Самостійна робота студентів.....	17
2.4. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	17
2.5. Інформаційно-методичне забезпечення.....	21

## ВСТУП

Завдяки останнім досягненням у процесі об'єднання Європи створено реальні умови для подальшого соціального та людського розвитку, що дедалі більш стає конкретною та доречною реальністю не тільки для Європейського Союзу та його громадян, але й для усіх європейських країн.

Сорбонська (Париж, 1998) та Болонська (Болонья, 1999) Декларації проголосили створення єдиного Європейського освітнього простору, в якому національні ідентичності та спільні інтереси можуть взаємодіяти та зміцнюватись на користь Європи, її студентів та громадян взагалі. Європейська Комісія визначила головні напрямки дій щодо мовної освіти (Брюссель, 2002):

- покращення і поширення практики вивчення мов упродовж усього життя людини;
- підвищення ефективності мовної освіти;
- створення сприятливих умов для вивчення сучасних мов.

Україна не може нехтувати політичним і культурним значенням цих подій та стояти осторонь від загальних інтеграційних тенденцій у європейській системі освіти. Вища освіта зазнає змін відповідно до процесів європейської інтеграції, що підтримуються урядом України та Міністерством освіти й науки. Національна політика в галузі викладання/вивчення іноземних мов зазнала значних позитивних змін. Навчання іноземній мові на факультеті «Інженерної екології міст» було й залишається невід'ємною складовою процесу формування сучасного фахівця. Щодо значимості виконання соціального замовлення свідчить той факт, що показник рівня володіння іноземною мовою включений у кваліфікаційну характеристику випускника вузу. Більш того, новітня європейська мовна політика орієнтує громадян Європи на багатомовність. Без цього успішна інтеграція в сучасному світі просто неможлива. Вивчення в навчальних закладах більш ніж однієї іноземної мови, безумовно, знаходиться в інтересах загальної національної політики України. Уже сьогодні в нашому вузі студентам пропонується вивчення однієї основної іноземної мови, а також

другої мови на вибір. Це свідчить про те, що знання майбутніми фахівцями декількох мов є надійною інвестицією в умовах ринкової економіки.

Однак, викладанню англійської мови спеціального вжитку надається недостатньо уваги. Відсутність до 2005 року в Україні типової програми з англійської мови спеціального вжитку призводило до недостатньої узгодженості між робочими програмами вищих навчальних закладів з точки зору їх структури і змісту. Потрібно також прийняти рішення розпочати дослідження. Особливу увагу слід зосередити на головних завданнях дослідження:

- описати поточний стан англійської мови спеціального вжитку в Україні, державні стандарти освіти та нормативну базу;
- проаналізувати викладання та вивчення англійської мови спеціального вжитку, робочі програми, методи та засоби навчання, навчальні матеріали та критерії оцінювання і визначити їх сильні та слабкі місця;
- підготувати основні напрямки для розробки програми з англійської мови спеціального вжитку та визначити потенційні переваги, можливості у контексті введення цієї програми.

В 2005 році програма була розроблена. Її основою стало навчання іноземній мові з формуванням комунікативної компетенції (КК), під якою ми розуміємо комплекс знань, умінь і навичок, що забезпечують готовність і здатність до спілкування іноземною мовою. Комунікативна компетенція – явище складне, багатокомпонентне, основними складовими якого є мовна і соціокультурна компетенція. Для немовних вузів представляється доцільним виділити також професійну компетенцію, що включає базові знання за фахом, без яких неможливо реально користуватися іноземною мовою в професійних цілях. Формування компетенції – безумовно, прерогатива профільюючої кафедри “Інженерна екологія міст”. У той же час свій внесок у процес професійної підготовки майбутнього фахівця вносить і кафедра іноземних мов, формуючи у студентів, навички: а) роботи із іноземною літературою за фахом, б) використання отриманої інформації, та в науково-дослідній роботі на профільюючих кафедрах. У процесі досягнення цих цілей реалізуються також

освітні й виховні задачі, що входять складовою частиною у вузівську програму гуманітаризації вищої освіти.

Відповідно до курсу навчання в немовному вузі доцільно виділити три основних рівня комунікативної компетенції:

1. Достатній рівень КК – рівень сформованості базових умінь і навичок у всіх видах мовної діяльності на основі мовних, соціокультурних і професійних знань.
2. Просунутий рівень КК – рівень активного й рецетивного володіння професійною лексикою й основними граматичними конструкціями досліджуваної мови, що забезпечує подальший розвиток умінь і навичок у всіх видах мовної діяльності з активним залученням соціокультурних і професійних знань.
3. Професійно-достатній рівень КК – рівень КК, що забезпечує практичне використання іноземної мови у сфері професійного спілкування. В умовах обмеженої кількості годин, що відводиться на вивчення іноземної мови в немовному вузі досягнення рівня професійно достатньої КК реально тільки для дуже незначного числа студентів. Основний контингент студентів досягає, як правило, просунутого рівня КК у читанні. В аудіюванні, говорінні та написанні ділової документації – достатнього.

Виконання поставлених у програмі цілей може забезпечити баланс традиційних та інноваційних методів навчання. Особливе значення в даний час здобуває індивідуально-орієнтоване навчання, що сприяє максимальної активізації творчих можливостей індивідуумів. Невід’ємним інструментом інноваційного підходу є методика викладання іноземних мов з використанням новітніх інформаційних технологій. Комп’ютерні програми, мультимедійні продукти, електронні підручники і т.д. поступово відвойовують простір у морі інтерактивних методичних матеріалів. Інтерес у студентів до подібного роду навчальних матеріалів дуже великий, що, безсумнівно, значно підвищує мотивацію до вивчення іноземної мови. Все це свідчить про потребу безперервного вивчення іноземних мов у вузі. Курс вивчення іноземної мови

повинний завершуватися кваліфікаційним іспитом, що дає право на одержання сертифіката з записом типу “здав державний екзамен з іноземній мови з оцінкою ‘А’ і може працювати за спеціальністю “Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування” з використанням даної іноземної мови”. Подібна політика стосовно іноземної мови дає також необхідну базову підготовку для майбутніх магістрів, аспірантів, вчених – фахівців сучасного суспільства.

Вивчення іноземної мови студентами 3 курсу напряму підготовки “Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування” здійснюється за програмою дисципліни:

\* **«Ділова іноземна мова» (3 курс)** – циклу базових професійних дисциплін.

- СВО ХНАМГ Експериментальна ОКХ бакалавра напряму підготовки **6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»**, погоджено з МОН 1.11.07 р.

- СВО ХНАМГ Експериментальна ОПП підготовки бакалавра напряму підготовки **6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»**, погоджено з МОН 1.11.07 р.

- СВО ХНАМГ Експериментальний й навчальний план підготовки бакалавра, денної форми навчання, напряму **6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»**, погоджено з МОН 24.05.07 р.

(коригування робочого навчального плану відповідно до вимог наказу МОН України від 0.9 0.7 2009 р. № 642)

Програма ухвалена: кафедрою іноземних мов  
(протокол № 1 від “30” серпня 2010 р.) та Вченою радою факультету  
Менеджменту; погоджена  
випусковою кафедрою «Інженерної екології міст».

# 1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

## 1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

**Мета:** підготовка майбутнього бакалавра до використання іноземної мови за спеціальністю як один із засобів досягнення успіху в професійній діяльності.

**Предмет дисципліни:** обсяг лексики та граматики іноземної мови необхідної для роботи з іноземною літературою з тим, щоб вміти одержувати професійну інформацію з іноземних джерел, а також проведення бесіди-діалогу.

### Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки бакалавра

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Соціологія, Політологія, Українська мова, Правознавство, Комунікативне спілкування в екології.	Загальна екологія, Загальна біологія, Біохімія і мікробіологія, Системний аналіз довкілля, Метеорологія і кліматологія.

## 1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

### «Ділова іноземна мова» 5-6 семестри

**Модуль 5.** Професійно орієнтована комунікація. Презентації. Текст: **Менеджмент водних ресурсів.** Граматичний і лексичний тренінг. Переклад службових документів, складання службових інструкцій. Текст: **Водопровідна вода.** (1 кредит/ 36 годин)

**Змістовий модуль (ЗМ) 5.1.** Національні цінності, традиції та реалії. Вивчаюче читання, дискусія. Текст: **Екосистеми – рушії планет.**

**ЗМ 5.2.** Визначення та порівняння спільних та відмінних рис категорій буття та етикету в Україні та в країнах, мова яких вивчається. Ознайомче та вивчаюче читання, дискусія, презентації. Текст: **Менеджмент екосистем.**

**ЗМ 5.3.** Текст: **Загроза деревам.**

**Модуль 6.** Ділове та професійне спілкування. Робота з професійною документацією. Текст: **Джерела добробуту.** (1 кредит / 36 годин)



**Змістовий модуль (ЗМ) 6.1.** Читання, академічне письмо, аудіювання та мовлення. Текст: **Забруднення та екосистеми.**

**ЗМ 6.2.** Професійно-орієнтовані іноземні джерела. Текст: **Стан агро-екосистем.** Переклад, анотування та реферування ділової та професійної документації. Текст: **Генетика рослин, тварин, мікроорганізмів.**

**ЗМ 6.3.** Вивчаюче та пошукове читання, аудіювання, використання ресурсів мережі Інтернет. Текст: **Вуглець—основа життя.** Рольова гра **“Прес-конференція”**. Текст: **Людина, природне середовище та архітектура.**

### 1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності	Функції діяльності у виробничій сфері
1. Знати іноземну мову та володіти необхідними попередніми компетенціями.	соціально-економічна	виконавська
2. Вміти працювати з оригінальною літературою, реферувати і анотувати наукову літературу, виступати ініціатором діалогу у ситуації професійного спілкування.	соціально-економічна	виконавська
3. Вміти одержувати професійну інформацію з іноземних джерел, а також проведення бесіди-діалогу.	соціально-економічна	виконавська
4. Дослідження друкованої іншомовної оригінальної літератури.	соціально-економічна	виконавська
5. Пошук інформації у мережі Інтернету за методом ключових слів. Елементи усного перекладу інформації іноземною мовою в процесі ділових зустрічей, нарад.	соціально-економічна	виконавська

#### 1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. American Water Works Association (1989). "Distribution Network Analysis for Water Utilities". awwa manual M-32, Denver, Colorado.
2. ASCE (1975) Pressure Pipeline Design for Water and Wastewater, ASCE, Reston, Virginia.
3. Writing Timed Essays <http://splayc.spjc.cc.fl.us/hooks/hooksessay.html>
4. English for Science & Technology <http://www.wfi.fr/est/estl.html>
5. Oxford Business English Dictionary for Learners of English. Oxford University Press. Dilys Parkinson, 2005.

#### 1.5. Анотація програми навчальної дисципліни

**Мета:** підготовка майбутнього бакалавра до використання іноземної мови за спеціальністю, як один із засобів досягнення успіху в професійній діяльності.

**Предмет дисципліни:** обсяг лексики та граматики іноземної мови необхідної для роботи з іноземною літературою з тим, щоб вміти одержувати професійну інформацію з іноземних джерел, а також проведення бесіди-діалогу.

**Зміст:** фонетичні норми іноземної мови: 2000 лексичних одиниць, знання яких забезпечує студентам можливість вести бесіду за спеціальністю та одержувати інформацію з іноземних письмових та усних джерел, граматичний матеріал.

Професійно орієнтована комунікація. Презентації. Менеджмент водних ресурсів. Граматичний і лексичний тренінг. Переклад службових документів, складання службових інструкцій. Водопровідна вода.

Національні цінності, традиції та реалії. Вивчаюче читання, дискусія.

Екосистеми – рушії планет.

Визначення та порівняння спільних та відмінних рис категорій буття та етикету в Україні та в країнах, мова яких вивчається. Ознайомче та вивчаюче читання, дискусія, презентації. Менеджмент екосистем.

Загроза деревам.

Ділове та професійне спілкування. Робота з професійною документацією.

Джерела добробуту.

Читання, академічне письмо, аудіювання та мовлення. Забруднення та екосистеми.

Професійно-орієнтовані іноземні джерела. Стан агро-екосистем. Переклад, анотування та реферування ділової та професійної документації. Генетика рослин, тварин, мікроорганізмів.

Вивчаюче та пошукове читання, аудіювання, використання ресурсів мережі Інтернет. Вуглець – основа життя. Рольова гра “Прес-конференція”. Людина, природне середовище та архітектура.

### **Аннотация программы учебной дисциплины**

**Цель:** подготовка будущего бакалавра к использованию иностранного языка по своей специальности как один из способов достижения успеха в профессиональной деятельности.

**Предмет:** обзор лексики и грамматики иностранного языка необходимого для работы с иностранной литературой с тем, чтобы получать профессиональную информацию из иностранных письменных и устных источников, а также для развития навыков студентов с целью проведения беседы-диалога.

**Содержание:** фонетические нормы иностранного языка составляют 2000 лексических единиц, знание которых обеспечивает студентам возможность вести беседу по специальности и получать информацию из иностранных письменных и устных источников, грамматический материал.

Деловая и профессиональная письменная коммуникация. Презентации. Менеджмент водных ресурсов. Грамматический и лексический тренинг. Перевод служебных документов, составление служебных инструкций. Водопроводная вода.

Национальные ценности, традиции и реалии. Обучение чтению, дискуссия. Экосистемы – двигатели планет.

Определение и сравнение общих и различных черт категорий бытия и этикета в Украине и в странах, язык которых изучается. Ознакомительное и изучающее чтение, дискуссия, презентации. Менеджмент экосистем.

Угроза деревьям.

Деловое и профессиональное общение. Работа с профессиональной документацией. Источники благосостояния. Чтение, академическое письмо, аудирование и говорение. Загрязнение и экосистемы.

Профессионально-ориентированные иностранные источники. Состояние агро-экосистем. Перевод, аннотирование и реферирование деловой и профессиональной документации. Генетика растений, животных, микроорганизмов.

Изучающее и поисковое чтение, аудирование, использование ресурсов сети Интернет. Углерод – основа жизни. Ролевая игра “Пресс-конференция”.

Человек, естественная среда и архитектура.

### **Abstract of the English Language Learning Programme**

**The objective:** To train future holder of a bachelor's degree to master the target language on speciality in order to be successful in professional activities.

**Subject:** vocabulary and grammar review of the target language is necessary for students to work on foreign literature in order to get professional information from foreign verbal sources and in writing, and also for students' skills development of conducting a conversation in the form of a dialogue.

**The content:** phonetic norms of the target language are 2000 lexical words, knowledge of which provides students with the possibility of holding a conversation on speciality and obtaining information from foreign verbal sources and in writing, grammatical material.

Business and professional writing communication provides a wide range of practice. Presentation is the practice of showing the content of a topic to an audience.

**Management of Water Resources.** Grammar and vocabulary review. Translating of documents and drafting of official instructions. **Running Water.**

National values, traditions and realities provide extra skills. Teaching reading and the discussion of important issues are a must. **Ecosystems Are Engines of Planets.**

Comparing and identifying of general and different ways of life and etiquette in Ukraine and in the countries where English is spoken. Prediction and close reading can be used for classroom practice. Exchanging ideas provides a wide range of communicative practice. Trying student's hand at organizing presentations within the material covered. **Management of Ecosystems.**

**Endangered Trees.**

Business and professional intercourse helps learners review the target language. Teaching students to work on a professional document is extremely useful. **Sources of Welfare.**

Developing students' reading, academic writing, listening and speaking skills within the vocabulary assimilated by the students. **Contamination and Ecosystems.**

Dealing with professionally-oriented foreign sources of information is important. **State of Agro-Ecosystems.** Teaching students to translate, annotate and summarize business and professional documentation. **Genetics of Plants, Animals, Microorganisms.**

Getting involved in close and skimming reading. Improving students' skills at listening. The retrieval of information from the network of the Internet on the method of keywords helps learners in a variety of situations. **Carbon Is Basis of Life.** Role playing 'Press-conference' is a power learning tool. **Man, Natural Environment and Architecture.**

## 2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### 2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за напрямом підготовки та видами навчальної роботи.

Загальний обсяг навчальної роботи студента за спеціальностями, спеціалізаціями, освітньо-кваліфікаційними рівнями:

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, дисципліна, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
«Ділова іноземна мова» Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2 Модулів – 2 Змістових модулів – 6 Загальна кількість годин – 72	Напрямок: <b>6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»</b> Дисципліна: <b>«Ділова іноземна мова»</b> Освітньо-кваліфікаційний рівень: <b>Бакалавр</b>	Статус дисципліни – <b>Нормативна</b> <b>«Ділова іноземна мова»</b> Рік підготовки: 3-й Семестр: 5-й та 6-й Практичні – <b>35</b> год. Самостійна робота – <b>37</b> год. Вид підсумкового контролю: залік: <b>5</b> ; екзамен: <b>6</b>

### 2.2. Зміст дисципліни

#### 2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

#### «Ділова іноземна мова» 5-6 семестри:

**Модуль 5.** Професійно орієнтована комунікація. Презентації. Текст: **Менеджмент водних ресурсів.** Граматичний і лексичний тренінг. Переклад службових документів, складання службових інструкцій. Текст: **Водопровідна вода.** (1 кредит/36 годин)

**Змістовий модуль (ЗМ) 5.1.** Національні цінності, традиції та реалії. Вивчаюче читання, дискусія. Текст: **Екосистеми – рушії планет.**

**ЗМ 5.2.** Визначення та порівняння спільних та відмінних рис категорій буття та етикету в Україні та в країнах, мова яких вивчається. Ознайомче та вивчаюче читання, дискусія, презентації. Текст: **Менеджмент екосистем.**

**ЗМ 5.3.** Текст: **Загроза деревам.**

**Модуль 6.** Ділове та професійне спілкування. Робота з професійною документацією. Текст: **Джерела добробуту.** (1 кредит / 36 годин)

**Змістовий модуль (ЗМ) 6.1.** Читання, академічне письмо, аудіювання та мовлення. Текст: **Забруднення та екосистеми.**

**ЗМ 6.2.** Професійно-орієнтовані іноземні джерела. Текст: **Стан агро-екосистем.** Переклад, анотування та реферування ділової та професійної документації. Текст: **Генетика рослин, тварин, мікроорганізмів.**

**ЗМ 6.3.** Вивчаюче та пошукове читання, аудіювання, використання ресурсів мережі Інтернет. Текст: **Вуглець – основа життя.** Рольова гра “Прес-конференція”. Текст: **Людина, природне середовище та архітектура.**

### 2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

**Таблиця 2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями**

Модулі (семестри) та змістові модулі. «Ділова іноземна мова» 5-6 семестри:	Всього кредит/ /годин	Форми навчальної роботи			
		Зал.	Сем., Пр.	Лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
<b>Модуль 5.</b> Професійно орієнтована комунікація. Презентації. Текст: Менеджмент водних ресурсів. Граматичний і лексичний тренінг. Переклад службових документів, складання службових інструкцій. Text: Водопровідна вода.	1/36	1	18		18

Продовження табл. 2.1

1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль (ЗМ) 5.1. Національні цінності, традиції та реалії. Вивчаюче читання, дискусія. Text: Екосистеми – рушії планет. Рольова гра “Прес-конференція”.			6		6
ЗМ 5.2. Визначення та порівняння спільних та відмінних рис категорій буття та етикету в Україні та в країнах, мова яких вивчається. Ознайомче та вивчаюче читання, дискусія, презентації. Text: Менеджмент екосистем			6		6
ЗМ 5.3. Text: Загроза деревам.			6		6
<b>Модуль 6.</b> Ділове та професійне спілкування. Робота з професійною документацією. Text: Джерела добробуту.	<i>1/36</i>		17		19
Змістовий модуль (ЗМ) 6.1. Читання, академічне письмо, аудіювання та мовлення. Text: Забруднення та екосистеми.			6		6
ЗМ 6.2. Професійно-орієнтовані іноземні джерела. Text: Стан агро-екосистем. Переклад, анотування та реферування ділової та професійної документації. Text: Генетика рослин, тварин, мікроорганізмів.			6		6
ЗМ 6.3. Вивчаюче та пошукове читання, аудіювання, використання ресурсів мережі Інтернет. Text: Вуглець—основа життя. Рольова гра “Прес-конференція”. Text: Людина, природне середовище та архітектура.			5		7

**Всього:****2/72****35****37**

**Примітка:** По завершенню вивчення учбового матеріалу з кожного змістового модулю здійснюється поточний контроль: тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо.



### **2.3. Самостійна навчальна робота студента**

Для опанування матеріалу дисципліни **“Ділова іноземна мова”** окрім практичних занять значну увагу необхідно приділяти самостійній роботі.

Основні види самостійної роботи студента:

1. Вивчення додаткової літератури.
2. Робота з довідковими матеріалами.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Підготовка до проміжного й підсумкового контролю.
5. Виконання самостійного завдання.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення практичних занять.

Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення і закріплення знань має самостійна робота студентів.

Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

### **2.4. Засоби контролю та структура залікового кредиту**

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни.

Перевірку й оцінювання знань студентів викладач проводить в наступних формах:

1. Оцінювання роботи студентів у процесі практичних занять.
2. Оцінювання засвоєння питань для самостійного вивчення.
3. Проведення проміжного контролю.
4. Проведення модульного контролю.
5. Проведення підсумкового письмового іспиту або заліку.

Засоби контролю та структура залікового кредиту для студентів денної форми навчання наведені в табл. 2.2.

**Таблиця 2.2. Засоби контролю та структура залікового кредиту**

<b>Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)</b>	<b>Розподіл балів, %</b>
<b>«Ділова іноземна мова»</b>	
<b>МОДУЛЬ 5. Поточний контроль зі змістових модулів</b>	
ЗМ 5.1.	30%
ЗМ 5.2.	30%
ЗМ 5.3.	40%
<b>Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 5 залік за результатами поточного контролю або підсумковий контроль</b>	
Всього за модулем 5	100%
<b>МОДУЛЬ 6. Поточний контроль зі змістових модулів</b>	
ЗМ 6.1.	20%
ЗМ 6.2.	20%
ЗМ 6.3.	20%
<b>Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 6 екзамен</b>	40%
Всього за модулем 6	100%

**Порядок поточного оцінювання знань студентів денної форми навчання:**

Поточне оцінювання здійснюють під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Об'єктами поточного контролю є:

- 1) активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;
- 2) виконання поточного контролю;
- 3) виконання проміжного контролю.

Оцінку “відмінно” ставлять за умови відповідності виконаного завдання студентом або його усної відповіді.

Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку.

**Контроль систематичного виконання практичних занять  
і самостійної роботи**

Оцінювання проводять за такими критеріями:

- 1) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;

2) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою;

3) логіка, структура, стиль викладання матеріалу в письмових роботах і роботі в аудиторії.

Умовою допуску до **екзамену** є:

- сума накопичення балів за трьома змістовими модулями, яка повинна бути не менша, ніж 50 балів поточного контролю (за внутрішнім вузівським рейтингом або системою ESTC) або наявність позитивних оцінок з проміжного модульного контролю (за національною системою).

Екзамен здійснюють в усній та письмовій формі за екзаменаційними білетами. Екзаменаційний білет складається з 2 питань: з читання, перекладу, та переказу змісту оригінального тексту і тестування. За кожну повну та правильну відповідь з читання, перекладу та переказу змісту оригінального тексту студент отримує – 15 %, а за тестування – 10 %. Загальна сума балів – 40 % (табл. 2.2.).

Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів Академії в систему оцінювання за шкалою ECTS.

Оцінка **«відмінно»** – Студент грамотно, логічно і повно дав відповіді на всі екзаменаційні запитання, знає іноземну мову та володіє необхідними попередніми компетенціями. У відповідях студент показав знання додаткової літератури та вміння читати і перекладати оригінальну літературу. Студент дав переказ на іноземній мові змісту тексту за загальною професійною тематикою вузу без словника. Охайно оформив екзаменаційні матеріали з тестування.

Оцінка **«добре»** – Студент грамотно і по суті дав відповіді на запитання екзаменаційного білету, не допускаючи при цьому суттєвих неточностей, вміло використовує знання при розв'язанні практичних завдань і питань.

Оцінка **«задовільно»** – Студент показав знання основного матеріалу, але не вказав його деталей, особливостей. У відповідях він допускає неточності. Студент порушує послідовність викладу відповіді. Відмічена неохайність в оформленні екзаменаційних відповідей.

Оцінка «**незадовільно**» – Студент не дав відповіді на значну частину матеріалу. У відповідях допущені значні помилки. Матеріали екзаменаційних відповідей неохайно оформлені.

Проведення підсумкового заліку. Умовою отримання заліку є:

- сума накопичення балів за трьома змістовими модулями, яка повинна бути не менша, ніж 50% балів з дисципліни (за внутрішнім вузівським рейтингом або системою ESTC) або наявність позитивних оцінок з проміжного модульного контролю (за національною системою);

**Залік** проводять за одним з нижченаведених варіантів:

1 варіант – Залік за результатами поточного контролю;

2 варіант – Залік за результатами підсумкового тестування.

Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів Академії в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 2.3.).

**Таблиця 2.3. - Шкала перерахунку оцінок результатів навчання в різних системах оцінювання**

Система оцінювання				Шкала оцінювання			
Внутрішній вузівський рейтинг у системі ECTS, %	100-91	90-71		70-51		50-0	
Національна 4-бальна і в системі ECTS	5 відмінно A	4 добре B, C		3 задовільно D, E		2 незадовільно FX, F	
Внутрішній вузівський рейтинг, %	100-91	90-81	80-71	70-61	60-51	50-26	25-0
Національна 7-бальна і в системі ECTS	відмінно A	дуже добре B	добре C	задовільно D	достатньо E	незадовільно* FX*	незадовільно F
ECTS, % студентів	A 10	B 25	C 30	D 25	E 10	FX* не враховується	F** не враховується

\* з можливістю повторного складання.

\*\* з обов'язковим повторним курсом

## 2.5. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1	2
<b>1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)</b>	
1. American Water Works Association (1989). "Distribution Network Analysis for Water Utilities". awwa manual M-32, Denver, Colorado.	1.1, 1.2, 1.3
2. ASCE (1975) Pressure Pipeline Design for Water and Wastewater, ASCE, Reston, Virginia.	2.1, 2.2, 2.3,
3. Writing Timed Essays <a href="http://splayc.spjc.cc.fl.us/hooks/hooksessay.html">http://splayc.spjc.cc.fl.us/hooks/hooksessay.html</a>	1.1, 2.1, 3.2, 4.1
4. English for Science & Technology <a href="http://www.wfi.fr/est/estl.html">http://www.wfi.fr/est/estl.html</a>	3.1, 3.2, 3.3, 4.2, 5.1, 6.1
<b>2. Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)</b>	
<b>Сайти Інтернет</b>	
1. Rensselaer Writing Center <a href="http://www.rpi.edu/dept/llc/writecenter/web/handouts.html">http://www.rpi.edu/dept/llc/writecenter/web/handouts.html</a> Writing Timed Essays <a href="http://splayc.spjc.cc.fl.us/hooks/hooksessay.html">http://splayc.spjc.cc.fl.us/hooks/hooksessay.html</a> Advice on Academic Writing <a href="http://www.utoronto.ca/writing/">http://www.utoronto.ca/writing/</a> Links to Other Writing Pages <a href="http://www.nanana.com/writinglinks.html">http://www.nanana.com/writinglinks.html</a>	
2. <u>English for Business</u> Business English Exercises <a href="http://www.better-english.com/exerciselist.html">http://www.better-english.com/exerciselist.html</a> Business Meeting <a href="http://www.stir.ac.uk/celt/staff/higdox/Vallance/Diss/PI.htm">http://www.stir.ac.uk/celt/staff/higdox/Vallance/Diss/PI.htm</a> Bized Links for Business Studies <a href="http://www.bi2.ed.ac.uk/stafsup/options/alphalist.htm">http://www.bi2.ed.ac.uk/stafsup/options/alphalist.htm</a>	
3. <u>Areas of Special Interest</u> English for Science and Technology <a href="http://www.wfi.fr/est/estl.html">http://www.wfi.fr/est/estl.html</a> English for Science links <a href="http://www.hut.fi/~rvilmi/EST/Legal">http://www.hut.fi/~rvilmi/EST/Legal</a> English <a href="http://www.ihes.com/Sresource/Biz/legal.html">http://www.ihes.com/Sresource/Biz/legal.html</a>	
4. <u>News &amp; Current Affairs</u> Newspapers on the Web <a href="http://www.intercom.au/intercom/newsprs/index.htm">http://www.intercom.au/intercom/newsprs/index.htm</a> The Ultimate Collection of News Links <a href="http://ppp.net/links/news/">http://ppp.net/links/news/</a> The Guardian Newspaper <a href="http://www.guardian.co.uk/">http://www.guardian.co.uk/</a>	

1	2
<b>Словники та енциклопедії</b>	
<u>Dictionaries &amp; Encyclopaedia</u> Merriam Webster Online <a href="http://www.m-w.com/dictionary">http://www.m-w.com/dictionary</a> Online Dictionaries <a href="http://www.bucknell.edu/~rbeard/diction/html">http://www.bucknell.edu/~rbeard/diction/html</a> Synonym Dictionary <a href="http://vancouver-webpages.com/synonymrns.html">http://vancouver-webpages.com/synonymrns.html</a> Acronym and Abbreviation Dictionary <a href="http://www.ucc.ie/info/net/acronyms/index.htm">http://www.ucc.ie/info/net/acronyms/index, htm</a> I Encarta Online <a href="http://encarta.msn.com/encartahome.asp">http://encarta.msn.com/encartahome.asp</a>	
<b>Мультимедійні джерела</b>	
1. CD Disc Oxford English Grammar Test	
2. CD Disc TOEFL: Test of English as a Foreign Language.	
3. CD Disc English: Way to Success (Intermediate level)	
<b>3. Методичне забезпечення</b> <b>(реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів</b> <b>семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів,</b> <b>плакатів тощо)</b>	
1. Наумова І. О., Маматова Н. В. Методичні вказівки по розвитку навичок читання та перекладу спеціальних текстів англійською мовою (для студентів старших курсів та аспірантів спеціальності 7.070805, Харків: 1997-77 с.	
2. Маматова О. В., Маматова Н. В. Методичні вказівки тестових завдань з англійської мови для студентів 1-2 курсів спеціальності "Екологія та охорона навколишнього середовища". Харків: 2002-67с.	
3. Вергелес Ю.І, Маматова Н.В. Робоча Програма до вивчення матеріалу з англійської мови для студентів 1-2 курсів за спеціальностями 7.070801 "Екологія та охорона навколишнього середовища", 7.092601 "Водопостачання та водовідведення", 7.092108 "Теплогазопостачання та вентиляція". Частина 1-2. 2005 -122с.	
4. Маматова Н.В. Тестові завдання з англійської мови ( для студентів 1-2 курсів спеціальності 6.070800" Екологія та охорона навколишнього середовища", 6.092600", Водопостачання та водовідведення", 6.092100", Теплогазопостачання та вентиляція". Харків: 2006.-47с.	
5. Маматова Н.В. Методичні вказівки до практичних робіт "Рольові Ігри" з англійської мови для студентів 1-2 курсів спеціальності 6.070800" Екологія та охорона навколишнього середовища", 6.092600" Водопостачання та водовідведення", 6.092100" Теплогазопостачання та вентиляція". Харків: 2007-68с.	

1	2
<p>6. Маматова Н.В. Тестові завдання з англійської мови ( для студентів 1-2 курсів спеціальності 6.070800” Екологія та охорона навколишнього середовища”, 6.092600” Водопостачання та водовідведення”, 6.092100” Теплогазопостачання та вентиляція”.</p> <p>Харків: 2008-59с.</p>	
<p>7. Маматова Н.В., Вергелес Ю.І. Тексти і тестові завдання для організації самостійної роботи студентів 1-2 курсів спеціальності 6.060101, Харків: 2009-58с.</p>	
<p>8. Маматова Н.В. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни “Ділова іноземна мова” (англійська мова) для організації роботи студентів 1-2 курсів денної форми навчання напряму підготовки 6.040106 – “Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування”, 2010. – 40 с.</p>	

Навчальне видання

**Маматова Ніна Василівна**

**Вергелес Юрій Ігоревич**

Програма та робоча програма навчальної дисципліни «**ДІЛОВА ІНОЗЕМНА  
МОВА**» (для студентів 3 курсу денної форми навчання освітньо-  
кваліфікаційного рівня бакалавр, напряму підготовки **6.040106 «ЕКОЛОГІЯ,  
ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ЗБАЛАНСОВАНЕ  
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**»).

План 2010, поз. 466 Р

---

Підп. до друку 12.10.2010

Друк на ризографі

Тираж 10 пр.

Формат 60x84 /16

Ум. друк. арк. 1,0

Зам. № 6400

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,  
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: [rectorat@ksame.kharkov.ua](mailto:rectorat@ksame.kharkov.ua)

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001